

ΕΝΟΥΜΑΣ

ΣΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΔΟΓΙΚΗ

ΧΙΟΝΟΣ Ε. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 19 του Τρυγητή 1947 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οίκονόμου άριθ. 4 | ΑΙΓΑ. 2227

Μή ζητᾶς στά λατινικά πῶς θὰ μιλήσεις
καλά γερμανικά. Ρώτα τὴν μάρτυρα στὸ σπίτι,
τὰ παιδιά στοὺς δρόμους, τὸν ἀπλοῦκό ἄνθρωπο
στὸ παζάρι. Κοίταζέ τους στὸ στόμα πῶς μι-
λοῦν κ' εἶται γράφε.

ΑΟΤΘΗΡΟΣ

Ο καίδες γραφιᾶς λέσι καινούργια πράματα
μὲ συνηδιαιμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ. Η «Αριστη Λούλη» (συνίγεια).
ΔΗΜΟΣ ΝΟΣΙΩΤΗΣ Χωριάτικα γράμματα.
Α. ΝΤ. Α'. Σ. Στού; δημοτικά.
Ν. ΗΡΙΩΤΗΣ. Μεταρχηστική απολογία.
Κ. ΗΡΑΡΙΤΗΣ. Παγωνία.
ΗΟΙΟΜΑΤΑ Δέκας Αρβανίτης. Κώστας Γαζίας. Δ.
Κουκαρίκης.
ΠΑΡΑΙΡΑΦΑΚΙΑ — Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΥΜΟ.

ΣΤΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΙΣΤΑΣ

Έδω κι έναριστη μῆνα βγήκε «τὸ κοινωνικόν μας
Ζητημα» τοῦ Γ. Σχληροῦ. Οἱ ιρημερίδες ούτε
τὸ θεάθρον καν, ἔξην ἀπὸ λίγα λόγια τῆς «Α-
κροπόλεως». Η δημοσιογραφικὴ ἐπιπολιαστηκή ὥρ-
γιαζε στὴν ἐκλογικὴ ἀναμπομποῦλα καὶ ἡ συγ-
της μοῦ φάνηκε φυσικώτατη· ἔλλως τε καὶ συζή-
τηση μαζί τους θέτανε σὰ νὰ συζητοῦσες μὲ τὸ μη-
τροπολιτηγιὰ τὴν υπαρξὴν τοῦ Θεοῦ ή μὲ τὸ Μι-
στρώτηγιὰ τὴν μητρική μας γλῶσσα. Μὰ τοῦ Νου-
ματὸν πολλὰ τὰ διαβάζα μὲ μεγάλη προσδοκία πε-
ριμένοντας κάποια σοβαρὴ κρίση. Γιατὶ ἡ Σχληρὸς
μιλᾷ καὶ γιὰ Ζητήματα ποὺ είναι ἡ καθημερινὴ
τροφὴ τῶν δημοτικιστῶν καὶ ἔσταζε τὰ κοινωνικά
μας φαινόμενα, δημοσίες ποτὲ ως τὰ τώρα δὲν ἔστα-
στηκαν· ἀν ἀφήσωμε τὴν τέχνη — Έφταλιώτη καὶ
προπάντων Καρκαβίτσα καὶ Καμπίστη — στὸ βιβλίο
τοῦ Φωτιάδη, τὸ μόνο παιδιγγαϊκὸ ἔργο πούχομε
στὸν τόπο μας, βρίσκεις κάποιες νῦνεις γιὰ τὴν ξ-
ρευνα τῆς κοινωνικῆς μας καταστάσεως. Έδῶ ἐδη-
μούργησε πρώτος δ Στέφανος Ρχυζές καὶ «τὰ πα-
λιὰ καὶ τὰ καινούργια» είναι ἡ πρώτη καὶ εἰλικρινής
προσπάθεια νὰ ἔσταστοῦνε ἐπιστημονικὰ τὰ κοινω-
νικὰ μας φαινόμενα. Έρευνῶντας δῆλος τὶς ἐκδηλώ-
σεις τῆς ζωῆς καὶ τὰ χάλια τους προχωρεῖ ἀπὸ τὸ
ἀποτέλεσμα στὶς διαδοχικὲς αἰτίες, καὶ ἀκολουθῶν-
ταις τὴν ἀλυσούσδα τῶν αἰτιατῶν, ἡ δημοσίη ὁ ίδιος λέ-
γει, ξεπλέκοντας τὸ πολύπλοκο δίχτυ φτάνει σὲ μιὰ
ἀρχικὴ αἰτία, τὴ γλῶσσα, καὶ μᾶς τὴν ἀποδείχνεις
ως τὴν πηγὴ τοῦ κακοῦ. Μόνο μέσο σωτηρίας προ-
τείνει τὴ φίλικὴ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση. 'Αλλὰ
ἡ έρευνά του δὲ στηρίζεται σὲ στερεὸ ἔδαφος καὶ ἡ

μέθοδός του τρικλίζοντας μᾶς παρουσιάζεται ἀλλοτε
διαστικὴ καὶ ὄλλοτε μονιμοτική. Τὴν ἀρραγὴν τὴ βρί-
σκεις; στὸ περιβάλλον μας. Τραγικὴ προσπάθεια εἰ-
νει τὸ βιβλίο του, ποὺ σοῦ θυμίζει κάπως τὶς προ-
σπάθειες τοῦ Καμπόστη. Καὶ στῶν δυο τὰ ἔργα νοιώ-
θεις τὴν ἀπελπισμένη πάλη που κάνει τὸ ζήτομο, ἡ
θέληση, μὲ τὸ φυσικὸ — ἔνα φυσικὸ γέννημα καὶ θρέ-
μα τῆς νέας Ἑλλάδας — καὶ ἀποτίλεσμα τῆς ἑσω-
τερικῆς πάλης ἔνα κομματιασμένο δημιούργημα. 'Ο
Σκληρὸς γελῶντας πικρὰ μὲ τὴ διαστικὴ ἀντίληψη
τῆς ιστορίας στέκει τὰ σὲ στερεὸ ἔδαφος; στὴν μονι-
μοτικὴ ἀντίληψη τῆς. 'Αρχὴ του δὲ νόμος τῆς ἑξελ-
ήσως. 'Ο «περὶ ὑπάρξεως ἀγώνων» ποὺ κυριαρχεῖ σδ-
λη τὴ φύση, ἀδύνατο νὰ μὴν ἰσχύῃ καὶ γιὰ τὸν ἀν-
θρωπὸ καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς εἴναι «ζῶον πολιτικὸν» φα-
νερώνεται δὲ ἴδιος νόμος στὴν κοινωνία «ώς πάλη τῶν
κοινωνικῶν τάξεων», ὡς δὲ ἀπερατητος παράγοντας
τῆς ιστορικῆς ἑξελήσως καὶ τῆς προσδόου. Πόλεμος
πατήρ πάντων. Οἱ λόγοι ποὺ κινοῦν τὴν κοινωνία εἰ-
νει κυρίως οἰκονομικοὶ, ὀλεκοί. Μὲ τέτοια μέθοδο
προχωρεῖ στὴν ἀνάλυση τῆς σημερινῆς ἐνρωπαικῆς
κοινωνίας. Ιεριγράφει τὰ τρία στάδια τῆς κοινωνί-
κης ἀναπτύξεως καὶ τὶς τρεῖς ἀνάλογες κοινωνικές
τάξεις — εὐγενεῖς, ἡ τάξη τοῦ παρελθόντος, πλούτο-
καταταὶ ἡ τάξη τοῦ παρόντος, καὶ ἐργάτες, ἡ τάξη
τοῦ μελλοντος. Κάθε ζητοῦ ἔχει τὴν φυσολογία τῆς
τάξεως του. Μὲ λίγα καθηρά λόγια καθορίζοντας τὴν
φυσολογία καθεταὶ τάξεις καὶ διέχοντας τὴ διαφο-
ρά, ποὺ είναι σήμερα βούτηγμένοι οἱ μπουρζουζ-πλου-
τοκράτες, βλέπει στὸν πιεζόμενο λαὸ τὴν ἐλπίδα
καλυτέρου μέλλοντος. Φωτίζει τὰ λόγια του μὲ εὐ-
ρωπαϊκὴ παραδείγματα, καὶ ἔτοις φτάνοντας στὸ
σπουδαιότερο γιὰ μᾶς μέρος, στὰ ἀληηνικὰ παρα-
δείγματα, μᾶς δείχνει τὸ Βυζάντιο στὸν ἀληηνή
μαρρή του, ἔνα καθαρῶς φεουδαλο-ἀριστοκρατικὸν
κατασκευασμά, καὶ παρκολούθησαν τὴν ιστορικὴ
ἕξιληξ ἔτητε τὴν ἐλληνη. ἐπανάσταση: «κατὰ βά-
θος ἡτο ἀστικὴ ἐπανάστασις προκληθεῖσα ὑπὸ τῆς
πρωτοφανοῦς οἰκονομικῆς εὐεξίας τῶν ἔσω καὶ ἔξω
ἀστικῶν στοιχείων, τῆς ἀφυπνίσωσης τοῦ ἑθνικοῦ ορο-
γήματος ἴδιως εἰς τὰς ἀνεπτυγμένας ἀστικὰς τάξεις
καὶ τοὺς λογίους τοῦ ἑθνους . . . Οἱ «Ἐλληνες κη-
ρύζαντες τὴν ἐπανάστασιν ἐν ὄνδυματι «τῶν μεγάλων
παραδόσεων τῆς Ἑλλάδος» κυρίως διανοητικῶς καὶ
φυσολογικῶς ἔτεινον πρὸς τὰς πλησιεστέρας βυζαν-
τινο-χριστινικὰς παραδόσεις, μὲ τὰς δοπίας εἰχον
ἔμεσον φυσολογικὴν σχέσιν. 'Ιδεώδες των ἡτο ἡ δυ-
νατὴ ἀναστάστασις τοῦ πρώτην 'Ελλ.-Βυζαντινοῦ κρά-
τους, ἀποκρυπταλλωθὲν κατόπιν εἰς τὴν ἀρκετά οὐ-
τοπιστικὴν μεγάλην ἴδιαν, μῆγμα συγκεχυμένων πα-
ρελθόντων ἀριστοκρατικῶν καὶ παρόντων ἀστικῶν ἴ-
δεων καὶ ἀντικτων. Διδ δρόμοι ἔμειναν τῷρα στὴν
ἐλεύθερη Ἑλλάδα νέκολουθήσῃ: δένας τῆς πραγ-

ματικότητας — ποὺ τὸ νέο ὑθος συναποθηκέμενο τὸ
μικρές του δυνάμεις, τὸν ἀστικὸ γεράκτηρα του καὶ
τὴ μεγάλη μεταβολὴ τῶν ιστορικῶν καὶ κοινωνικῶν
συνθηκῶν, θὰ κυτοῦσε νὲ συμμαζέψῃ καὶ ἀναπτύξῃ
τὶς οἰκονομικές, ήθικές καὶ πνευματικές δυνάμεις
του· καὶ ἐλεύθερο ἀπὸ ιστορικὲς παραδόσεις, συνίθιας
συντηγητικές καὶ ὀπισθοδρομικές, θὰ μποροῦσε ξεκαθα-
ρίζοντας δὲλτα τὰ νεκρὰ ἀπομεινάρια τῆς σκλαβίας, φι-
λελεύθερο, δημοκρατικό, προσδευτικό νὲ γίνη μιὰ
«ζνατολικὴ Ἑλλεία» — ἡ ἔλλος, τῆς φαντασίας,
επώνυμων ιστορικῶν παραδόσεων καὶ «τοῦ ι-
στορικοῦ δικαίου». Τὸ θέντος μας, σύμφωνα μὲ τὴν
τότε φυσολογία του καὶ ἀνάπτυξή του, ἀκολούθησε
τὸ δεύτερο δρόμο μὲ τὴν ἴδια σκληρὴ ἀναγκαιότητα
που πέφτει τὸ βόλι στὴ γῆ. Κ' έτοις γεννήθηκαν τὰ-
γακαπά επανολογήματα, ποὺ παίρνομε σήμερα γιὰ
αἵτιες. «Η πρώτη αἵτια ὅλης τῆς σειρᾶς τῶν ἀνω-
μάλων φαινομένων ἡτο νὰ τόσον ιστορικῶν μαρταρίας καὶ
ἀναπόρευτος, δοσο καὶ οὐτοπιστικῶς βλαβερό τά-
σις τοῦ θέντους, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελεύθερωσί του,
πρὶς πολιτικὴν «μεγάλων ιστορικῶν παραδόσεων» δῆμον
μυσαναλόγων πρὸς τὰς μικράς του δυνάμεις, ἔλλος μὴ ἀνταποκρινομένους ἐν πολλοῖς μὲ τοὺς πα-
ράγοντας τῆς πραγματιστητος. Η πρώτη αἵτια
κεντρικὴ οὖτως εἰπεγν μίτια κατ' ἀναπόφευκτον συ-
νέπειαν ἐγέννησε δεύτερον κύκλον ἀτέπτων καὶ βλαβε-
ρῶν φυγομένων: φανατικὴν συντηρητικότητα εἰς
δέλτα, διαστροφὴν τῆς ἐλληνίας, παραγνώρισιν τῆς
πραγματικότητος, οὐποτήριξιν νεκρῶν τέπων καὶ συ-
στημάτων, παντὸς τοῦ ἔχοντος ιστορικὴν καὶ ὄργα-
νην σχέσιν μὲ τὸ παρελθόν. ἐτοι καὶν αὐτὸ μετε-
βλήθη εἰς νεκρὸν ράκος, ἡ ἔλλος τῆς στασιμότητος
του ἀπονεκρώνη ἡ ἀποβλακώνη τὸ περιβάλλον (γλώσ-
σα, θρησκεία, ήθικὴ κτλ.), καταπολέμησιν πάσης
ζωτανῆς, τολμηρᾶς ἴδεας κτλ. Τὰ δευτερεύοντα αὐ-
τὰ ἀνώμαλα συμπτώματα συνεπέφερον ἀναγκαῖων
τρίτον κύκλον ἀνωμάλων καὶ λυπηρῶν συμπτώματων,
ταῦτα τέταρτον καὶ οὐτοι καθεξῆς . . . «Εκατος
έννοει πλέον εὐκόλως, δὲτι κριτικὴ δευτερευόντων ἡ
τριτευόντων ἀνωμάλων συμπτωμάτων, εἶναι ἐντελῶς
ἀκοπος, ἐν δισφε δὲν θύγεται ἡ κεντρικὴ αἵτια, δημο-
μέριο σύμμερον δυστυχῶς ὑδ' ὅλων ἐγένετο!»

Καὶ βάζει τὸ δίλημμα: «η ἑξακολούθησις τῆς
μέχρι τοῦδε τακτικῆς τῶν μεγάλων ιστορικῶν πα-
ραδόσεων μὲ δέλτα τὸ βλαβερό παρεπόμενα — πα-
σας ἐπιθυμίας καὶ δοκιμής ἐπαναφορᾶς; ἔλλης κοινων-
ικῆς ἐποχῆς παρελθόντος; τῆς δοπίας δὲν ὑφίστανται
πλέον αἱ ἀνάλογοι οἰκονομικοὶ καὶ ἐν γένει κοινων-
ικοὶ συνθῆκαι, εἰς τὰς καθηρά ματαστονία. μωρὰ οὐ-
τοπία καταδικασμένη ἐκ τῶν προτέρων εἰς πλήρη ἀ-
ποτυχίαν — η ἀμείλικτος κριτικὴ ἀνάλυσις, με-
ταρρύθμισις καὶ ἐν γένει ἔγκαταλεψίς τῆς τακτικῆς
αὐτῆς χάριν τῶν πραγματικῶν ἀναγκῶν τοῦ βίου».

Τὸ μαχχίρι βαρεῖ στὸ κόκκαλο καὶ θὰ πονέσωμε διπλῶς ποτέ. Γιατὶ πρόκειται νὰ πολεμήσωμε τὸ θυσικό μας, νέρνηθεῦμε τὸν ἔχυτό μας, τὴν ζωὴν μας τὴν ἕδικα—ἄλλων βλάπτει τὰ συμφέροντα καὶ ἄλλων θραύσει τὰ εἰλικρινῆ μὲν, ἀλλὰ πειδεριώδην ὅνειρα μὲ τὰ διποτὰ ἔχασσεν τὸ μέγχ μέρος τῆς ζωῆς των. —'Αλλὰ tertium non datur! Οὐ σκληρὸς χαλαστῆς μᾶς παρουσιάζεται στὸ συμπέρασμά του καὶ δημιουργὸς μαζί. Ἐδῶ ἀναλύοντας τὴν σημερινὴν Ἑλλ. κοινωνία μᾶς δίνει τὸν τρόπο τῆς δυνατῆς ἀναγεννήσεως. Φωτίζοντας καὶ διοργανώνοντας τις κατώτερες κοινωνικὲς τάξεις—ἀπὸ τὴν πλουτοκρατία μας δὲν περιμένει ἀπολύτως τίποτα— νὰ ἔξυψωσμε τὸ ἀσυνείδητο σὲ συνειδητὸ καὶ ἡ πάλη. «Ἄδη παρατητος παράγων τῆς ἐξελίξεως καὶ τῆς πρόδου», θέρξιη φέροντας τὰ ποθητὰ ἀποτελέσματα. «Μόνον ἔκεινη ἡ κοινωνικὴ κίνησις ἡμπορεῖ νὰ ἔγγη πρακτικὴν σημασίαν καὶ ἐπιτυχίαν, ἡ διποτὰ συμπίπτει μὲ τὴν φυσικὴν φρεάτην τῆς ἐξελίξεως, τοιαύτη δὲ είναι ἔκεινη. ἡ διποτὰ ἀνταποκρίνεται μὲ τὰ εἰκονικὰ καὶ τὰ κοινωνικὰ συμφέροντα διοκλήσου τάξεως καὶ ἐπομένως διεξάγεται ὑπὸ αὐτῆς μετ' ἀδιακόπου φαντασμοῦ, μετὰ σταθεροῦ ιθούσιασμοῦ, μὴ παύοντος οὔτε μέχν στιγμὴν, παντοῦ καὶ πάντοτε συνοδεύοντο; τὸ ἀτομὸν καὶ εἰς τὸν κοινωνικὸν καὶ εἰς τὸν ιδιωτικὸν του βίον.

Ζητῶντας στοχεῖα ίκανά για κοινωνική δράση
ἀποτελεῖνται στους δημοτικιστές. Γεκτί δ Σεκληρός
είναι θετικιστής καὶ ἀρχή του ο νόμος τῆς ἔξελ-
ξεως. Καὶ οἱ μόνοι στὴν Ἑλλάδα ποὺ κατάλαβαν τὸ
θευμάσιο αὐτὸν νόμο, ἐστω καὶ μυνομερῶς ὡς πρὸς τὴν
γλώσσα μόνο, καὶ κατώφθισσαν εἰς τὸ μέσον τοιού-
του φκεανοῦ ψεύδους καὶ ἀπάτης νὰ ἀπαλλαγοῦν ἴ-
σχυρῶν προλήψεων εἶναι οἱ δημοτικισταί. Τρέμον-
τας γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας, ὅπως τὴν
κατέντησε ἡ ἔκρυλη μπουρζοαζία, μόνο ἀπὸ τις κα-
τώτερες πιεζόμενες τάξεις περιμένει τὴν ἀναγέννη-
σην ἀπ' αὐτὲς τὰ μεγάλα ίδανικὰ τοῦ μέλλοντος.
Σὲ μᾶς οἱ λίγοι, ποὺ πολεμᾶμε μὲ τόλμη γιὰ πραγ-
ματικὴ ἀναγέννηση, εἶνε οἱ δημοτικισταί. Ἄλλα
τὴν περιμένουν «ἐκ τῶν ξνω» καὶ προσπαθοῦν νὰ
προσηλυτίσουν τὴν κυρίαρχη τάξην. Αὐτὴ δύως είναι
πάντοι καὶ πάντα συντηρητική, καὶ τὸ γλωσσικὸ
ζήτημα είναι στενότατα συνδεμένο μὲ δλόκληρο ίστο-
ρικὸ καὶ πολιτικὸ σύστημα, ἵνα ἀτίμητο μεταλλεῖο
γιὰ τὴν ἀχρόταγη πλουτοκρατία. Αὐτὴ θὰ λατρεύῃ
πάντοτε τέργχαῖα εἰδωλα, ποὺ νανούρζοντας τὴν φτω-

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ

Ο Αντρέας, ένω μέσα του τὰ λογάριαζε ἀφτά,
ἔνα δὲ λογάριασε μονάχα, πώς δὲ ποιητής του δὲ ἀ-
γαπημένος, δὲ πιστός σύντροφος τῆς ζωῆς του, δὲ Σο-
φοκλής, τοῦ εἶχε καὶ ἀπορχῆς τὴν τύχην του χαραγ-
μένην. Ἀλλάζει τὸ δρᾶμα, ἡ σκηνὴ ἀλλαζεῖ, δὲν ἀλ-
λάζει δὲ ἀθ.ωπος μὲν τὴν σκηνήν. "Αν καὶ τὰ ἴδια δὲν
ἐπράξει καὶ δὲν ἔφταιξε, ἂν καὶ δὲν ἔπαθε δὲν
τράκει τὰ ἴδια, ως τόσο κάποια δμοιότητα τραγικὴ
στάποτε λέσμυχτά της, φανέρωνε ἡ ψυχὴ του μὲ τὰ
ψυχολογικὰ ἐκεῖνα τὰ περίεργα ποὺ φανέρωνε καὶ δὲν
Οἰδίπους καὶ τὸν καταστρέψει. Τὸ φταιζέμο του
ποιὸς εἴτανε; Σκότωσε τὸν πατέρα του, πκντρέφτη-
κε μὲ τὴν μάννη του. Μήπως τὸ ηὔρει τάχα πώς
πατέρα σκότωνε, πώς ἔπαιρνε τὴν μάννα του γυναῖ-
κα; Μποροῦσε γι' ἀρτό να τιμωρηθῇ; Τότες δὲ-

χολογιά θὲ τὴν ἀφίσουν νάπελαθκίνη ἀνενόχλητα τὰ πολλὰ προνόμια της. Ἀπὸ μεγάλῃ οἰκονομικῇ πυγμέρωντα θὲ ἐναντιώνεται λυσσασμένα στὴ γλωσσική-εκπαίδευτικὴ μεταρρύθμιση, ἐνῷ δὲ σκλαβὸς λαὸς εἶναι δὲ φυτικὸς σύμμαχος μᾶς. Γι' αὐτὸ καταρεύγεις τοὺς ἀναμορφωτὰς τῆς γλώσσας. Ἐξετάζοντας τὴν τακτικὴν τους, σύμφωνη μὲ τὴν ἀντίληψην πούχουν γιὰ τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ καὶ σύμφωνη μὲ τὴν δικὴν τους ἀντίληψην τῆς ἱστορίας, τὴν ἀποδείχνει οὐτοπιστική. «Οἱ δημοτικισταὶ ἔφρντάσθησαν δὲ τὴ μποροῦν νὰ λύσουν τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, χωρὶς νὰ θίξουν τὸ δλον κοινωνικὸν οἰκοδόμημα, μὴ θέλοντες νὰ έννοήσουν, δὲ τὸ γλωσσικὸν ζήτημα δὲν εἶναι τόσον ἀκαδημαϊκῆς δύσεων κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς φύσεως, στενότατα συνδεδεμένον μὲ δλόκληρον ἱστορικὸν καὶ πολιτικὸν σύστημα, ἐπομένως δὲ τότε μόνον δυνατὸν νὰ λυθῇ ἐν τῇ πράξει, ὅταν κλονισθῇ τὸ δλον αὐτὸ κοινωνικὸν σύστημα. Πρὸς τοῦτο δὲ ἀπαιτοῦνται ὅχι ἀκαδημαϊκαὶ συζητήσεις ἀτόμων, ἀλλὰ εὐρεῖκον κοινωνικὴ δράστις δλοκλήρων τάξεων, αἵ οποῖαι μόναι εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀναπτύξουν τὴν τερχοτίαν ἵκεινην δύναμιν τὴν ἀνχγκαλαν διὰ τὸν κλονισμὸν τοιούτου στερεοῦ οἰκοδομήματος». Τὰ λόγια του διὰ τὸν αὐτοπιστό μας ἐπρεπε νὰ μᾶς ταράζουν. Ἀκόμα περισσότερο γιατὶ καὶ μᾶς, κατὰ τὸ Σεληνό, λιβανέζομε τὴ βίαιη αἰτία τοῦ κακοῦ. Σπάσχμε τὰ δεσμά

τῶν ἀρχαίων καὶ, καὶ ποὺ νομίζαμε τίνι ἔστι μας ἐλεύθερο, μᾶς ἐπνίξει δὲ βυζαντινόμος. «Ἐνα σκαλοπάτει μονάχα —ἀπ' τὸ βυζαντινό στὸν κλασσικὸν — μῆς χωρίζει ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμους καὶ φιλοπάτριδας Ἑλληνας. Κατὰ βαθος λατρεύουμε τὸν ἰδο κακὸ δαίμονα. Φυσικὰ διν είναι ἡ ἐντιμη πολεμικὴ τοῦ βιβλίου ποὺ ἔλαμε τὸ «Νουμέ» νὰ σωπάσῃ. Ισαία ἵστη ἡ πολεμικὴ τὸν ἐνθουσιάζει. «Ἡ καταρρέννη γλῶσσα φταίει. Θένοιξε κάνα δυο σελίδες, θὰ είδε καθηρεύουσα καὶ θὰ τὸ πέταξε περιφρονητικά. «Δέ μᾶς ἔργαναν εἰ τόσοι, ἔνχις πάτριος ἀκόμα!» Γιατί ὡς τὰ τώρα, καὶ πιὸ πολὺ στὸ μέλλον, καθηρεύουσα κούφια λόγια=χελῶνα : κακέ της. Ἔξαιρέσεις δύο τρεῖς: Ροΐδης, Φωτιάδης κι ἀκόμα ἔνας. Μά, δπωσ' αὐτοὺς, ἔτσι καὶ στὸ Σκληρὸν ἡ γλῶσσα είναι δόλωμα. Διαβάστεν.

«Στοιχεῖα μὲν ῥώμην χαρακτήρος καὶ εἰλικρίνειαν εἶναι αἱ δημοτικοὶ — αἱ ἀτρόμητοι ὑπέρμαχοι τῆς ζωντανῆς μας γλώσσης. Οἱ δημοτικοὶ ἐκλήθησαν ὑπὸ τῆς ἱστορίας νὰ παλέσουν σπουδαῖον βόλον εἰς τὴν ἀγανάγγελτην τῆς κοινωνίκης μας· ὡγιτὶ ἄγκεφαλον καὶ

γενναῖον εἰλικρινῆ χρακτήρα» γυρεύουν τὰ λόγια του γιὰ νὰ πιάσουν ρύζες. Άὲ θέλει νὰ κάνῃ καινω- μολόγους τοὺς παλαιώτερος ἀπ' αὐτοῖς γατὸς ἔχουν βρῆ πιὰ τὸ δρόμο τους. Μᾶ νὰ τὸν διαβάζουν θέλει καὶ τότε θὰ τὸν νοιώσουν καὶ θὰ κάνουν τοὺς νεώτερους προτεκτικοὺς στὰ λόγια του. Κι αὐτὸς εί- ναι καθήκον τους. Νὰ δεῖξουν στους νέους πῶς, ἐκ- τὸς ἀπὸ τὴν Τέχνη, η σωστότερα τοὺς στέκους, ὑ- πάρχουν καὶ ἄλλες ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς ποὺ μπορεῖ νὰ θεατούσησουν καὶ τὴν τρελλότερη φιλοδοξία καὶ πῶς ὅλες εἰς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς εἶναι εὐγενικές. Νὰ σπάσουν τὴ φρικτὴ μονομέρεια ποὺ πνίγει τὸν διζύοντά τα μας κι αφίνει τὰ δυστυχισμένα τὰ πειδὲς νὰ βλέπουν ἐμπρός τους ἵνα μόνο δρόμο ἀνοιχτό, τὴν Τέχνη, καὶ παντοῦ ἄλλον προστυχικά καὶ μαυρίλα. 'Αναγέννηση ποθεῖ, ἀποτελεῖται πρὸ πάντων στοὺς δημοτικιστὰς καὶ γιὰ νὰ ίδητε τὸ βαθύτερό του λόγο ρίζετε μαζί μου μιὰ ματιὰ στὴ μορρωμένη νεολαία μας. Τὸ σχολεῖο σχ., μέρος δὲν τους ὑποδέχεται τὴ φυ- σική τους κλίση, ἄλλα καὶ δειαρβαλώνοντάς τους σω- ματικῶς, ήθικῶς καὶ πνευματικῶς τοὺς ἀφίνει έτοις ἀμέρωτους καὶ ἔγχρυσκλωμένους; : Ἀμετε, τώρα, δυ- στυχισμένοι, καὶ ζήσετε! Λίγοι, τυχηροὶ γιὰ τὸ φυ- σικό τους καὶ τὶς οἰκογενεικὲς συνήκες. Βρίσκουν ἀπὸ τὸν πατέρα τους ἔτοιο πρακτικὸ στάδιο, ἐμ- πόριο, τραπέζιτικὴ γραφεῖα κ. ς., καὶ χωρὶς κανένα ψεύτικο πιάνον ἀκέστως τὴν ίδια σειρά. Ήδανοκό τους τὸ χρήμα καὶ οἱ ηδονές. (Guarda e passa. 'Ἄσκε- τοὺς δίχεται ἡ βιομηχ. 'Ακκλημά, Πολυτεχνεῖο καὶ στρατιωτικὲς σχολές. 'Η ψυχολογία τους καὶ ἐπο- μένως ἡ μελλοντικὴ δράση τους μπορεῖ νὰ θριστῇ α priori. Δέν είναι γιὰ μάζες. Τοὺς περισσότερους περι- μένει τὸ Πανεπιστήμιο μὲ διάπλατες πόρτες. Τὴν ἑκπαίδευσή μας χωρίσε ο Φωτιάδης σὲ κάτω, κατω- τέρα καὶ κατωτάτη. 'Η κατωτάτη, τὸ Πανεπιστή- μιο, βρίσκεταις τὴν τελειωτικὴ σφραγίδα στὴν κατα- στροφή—ἀπὸ βυθὸ πέρτε σὲ βυθὸ ὡς ποὺ δέν ήταν ἄλλος—τοὺς πετά ώς γιατρούς, φιλολόγους, δικηγό- ρους καὶ λογοφίλους στὸν ἀπατού βυθὸ τῆς κοινωνικῆς διαφθορᾶς καὶ τάποτελέσματα τὰ ξέρομες ὅλοι.

'Αρκετοί ἀπ' αὐτοὺς, πούτυχαν νάχουν κάποια περιουσία, ἔρχονται ως doctores στὴν Εὔφωνη. «πρὸς τελειοποίησιν τῶν σπουδῶν τῶν». Ἐδῶ πρέπει νὰ ζειχωρίσωμε δυστυχῶς δύο πράγματα: τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν ζωὴν τους. Στὴν ἀρχὴν δὲοι θμοὶ ογκοῦν πώς εἶναι ἀνίκανοι νὰ παρακολουθήσουν πανεπιστημιακὰ μαθήματα. Γιατὶ ἰδοῦ τὸ ἐγκεφαλικὸν μηνυμάτων ὁργάζει.

καισεύνη ποῦ είναι, ποῦ είναι ἡ ἀλήθεια; Βεσσανί στηκε δ βεθιστόχαστος δ ποιητής μὲ τὸ ρώτημα τὸ φοβερό. Καὶ βρῆκε τὴν ἀπάντησην, βρῆκε τὴν λύσην. Τὸ κρῆμα τοῦ Οἰδίπου δὲ τάθηκε μήτε δ φόνος τῷ πατέρᾳ του μήτε ἡ παντειὰ μὲ τὴν μάκνα του. Τὸ κρῆμα του στάθηκε ἡ αὐθάδεια, δπως τὴν λέγανε, ὁ πως τὴν ἴννοούσανε οἱ ἀρχαῖι, στάθηκε ἡ περηφάνια, ἡ περίσσατα ἡ πειθόθηση στὸν ἔχυτό του, ἡ ἐκκαταδάμαστη μπιστούνη στὴν δύναμη του. Ἀκόμη καὶ στὸν Κολωνὸν, κατόπι διαν ἔρχεται δυστυχίσμανος, μὲ τὰ μάτια του βγαλμένα, διαν δ ἀμοιρας γυρέος ἔναν τόπο πιὺν ως πεθάνη, ἀκόμη καὶ τότες φύλεται στὰ λόγια τοῦ Ξωρισμένου βασιλικῶν, στὰ κινήματά του ἡ φυσική του ἀφταδεια ποὺ τόσο φιλάτοσο δραματικὰ μᾶς τὴν ζεδιάλιστ δ ποιητής. Ηλυτα τὴν γνώμη του θὲν νικήσῃ. "Ἐτοι θὲλει κ'" ἔτσι πρέπει. "Ἄχ! ίσικ ίσια δ τι ἔλεγε κι δ 'Αντρέας μέσα στὸ τραϊνό ποὺ τὴν πήγχινε στὸ Μπ..., μὲ τὴν Ἐλπίδα ίδηγὸ ποὺ τοῦ φωτίζε τὴν στράτα, γιατράποφάσισε καὶ μοναχός του πώς θὲν τοῦ τὴν φωτίζῃ.

Φεάσανε μὲ τὰ χαράματα, τόντις μὲ τὸ χαρό^γ
γελο τῆς ἀβύης. Περίσσανε μέρα λαμπρή. Στὴν Κλι-
νικὴν τοῦ κ. Στέβιλας νουκάνε πιά. Οστεώς ἀπὸ τα-

μαντάτα ποὺ λαβάνε ἀπὸ τὰ Παρίσια, πώς θὰ δεῦ-
νε μιὰ Κατινούλα χλωμή, ἀφρινισμένη, ἐτοιμαθέ-
νατη. Ἀπορήσανε μὲ τὴν ἔψη τῆς τὴν ώραία, μὲ
τὸ πρόσωπό της τὸ γελοχτό, μὲ τὰ ἔξυπνα ὑμερα
διλογίωντανα μικτάκια της. Σὲν παιδί τους τὴν ἀπο-
δευτήκανε. Κλινικὴ καὶ σπιτάλι δὲ μιατζήνε, μὲ τὸ
ναί. Ἀγαθωσύνης ἀπλοφάριά περιχυμένη παντούθι
στὸ ταπεινὸ σπιτάκι. Πρέθυμες κ' οἱ τρεῖς οἱ νο-
σοκόμες, ἡ Βιχτώρια, ποὺ τὴν γιασότηκε τότες,
ἡ Μαρία ἡ νοστιμούλα ποὺ τὸν περασμένο τὸ χρό-
νο τους ἔδωσε χέρι μέσα στὴ μέση τοῦ δρόμου,
ἡ παραφέντισσα ἡ γλυκειὰ Λουδούκια μὲ τὰ στα-
χτόζαθα μαλλιά της, μὲ τὴ σκυμένη φύγη της, πρέ-
θυμες οἱ χρυσὶς γυναίκες, ποιὰ νὰ τῆς βρεστᾶῃ τὸ
σαλί της, ποιὰ νὰ τῆς ἀνοίξῃ τὴν πόρτα, ποιὰ νὰ τὴν
φιλήσῃ. Ο καλός δ Νικόλας, δ δοῦλος τῆς Κλινικῆς,
ἴνας ἄξιος, ησυχος καὶ δραστήριος ζηθωπός, ἀφω-
σιωμένος καὶ στὴν Κατινούλα καὶ στὸν Ἀντρέα, τῆς
ἴστηται μηνὶ μάνι τὸ κρεβόστι ποὺ τὸ φέρνει πίτη-
δες μαζί τους, γιὰ νὰ τῷχη πάντα, νὰ μὴ θερήσῃ πῶς
ἔρυγε ἀπὸ τὰ Παρίσι, κι ἀμπε στήθησε, τὴν πῆγε δ
Ἀντρέας στὴν καμπερή της. Σὲ λίγο ὥρις καὶ δ κ.
Σεβιλάς, χαρούμενος, διμεροντυμένος, στὰ κεριακά-
τικά του, ἔσου εἴτανε κι ὅλας κειτακή, γαντούστι-

ταὶ σύμφωνα μὲ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀποχρῶντος λόγου. "Οστε ἔκολουθην θετικέστιστήμες καὶ εἰναι καπως ἕργα-
τικοί, κατει κάνουν. Οἱ θεωρητικοὶ πελχγώνουν. Συλ-
λογίσου ἀπέφειτο τοῦ Μιστρώτη, Εὐαγγελίδη, Πα-
παθηπούλου, Καζάνη καὶ Κίθηντη ἐδῶ φιλοσο-
φία, κοινωνιολογία ή Γυρίζουν δπως; ἡδην, μόνο που
οἱ θεωρίες συγχίσθηκαν πιὸ πολύ. Αὐτὰ για τὴν ἐ-
πιστήμη τους. 'Η ζωὴ τους, για ὅποιον τὴν ξέρει,
ἄν δὲν τὸν ἀπελπίσῃ, θὰ τὸν ἀνδιάσῃ. 'Έχω ωπ' ὅ
ψιν μου τὸ γενικὸν, τὸν κανόνα. 'Εξαιρέσεις βέβαια
ὑπάρχουν, μὲ τὶς μετρᾶς στὰ δάχτυλα. Σὲ καθε
μεγχλούπολη, ποὺ σπουδάζουν "Ελληνες, βέτσεις καὶ
μιὰ δλόκηρη Ἐλλάδα· ἐν τῷ μικρόνοσμο ποὺ δικρέ-
ρει ἀπὸ τὸν ἑλλαδικὸ μακρόνοσμο ποσοτικῶς· ποιο-
τικῶς δὲῖος καὶ ἀπαράλλαχτος. Τοῦ Ζαχαράτου τὸ
χεις σὲ Γερμαν. Γαλλ. 'Ἐλβετικὲς κ. ἄ. πόλεις. Ζωῆς
στὴ μπουρζουζίκη ἀτμοσφαίρᾳ καὶ ἀπ' αὐτὴν
παίρνουν μόνο τὸ φαινόμενο. Κι αὐτὸς τάρομοιώνουν
εὔκολα· κυλάει δὲ τέτζερης καὶ βρίσκει τὸ καπάκι.
Τὸ βαθὸς τῆς είναις γι' αὐτοὺς δπως γιὰ μένα δια-
φορικὸς λογισμός. 'Η μεγάλη κοινωνικὴ κίνηση—έ-
αυτὴ τί τοὺς ἐνδιαφέρει; 'Απὸ γυναικεῖς σκλαβεῖς οἱ
δρόμοις γυμάτοι. 'Ἐπειτα, γιὰ δους σπουδαζουν
κοινων. ἐπιστήμες, τὰ Εὐρωπαϊκὰ μπουρζουζίκα·
Πανεπιστήμια ἔχουν είπη τὸν τελευταῖο λόγο. Τοὺς
ἔβαλκαν μαῦρα γιατίλια στὰ μάτια τους τὰ θολωμένα
ἀκόμα ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ σκόνη, καὶ πίσω ἀπ' αὐτὰ
βλέπουν τὴν κοινωνικὴ κίνηση, τὴ μεγάλη ζωὴ, δ
πως τὰ παιδιά μας βλέπουν τάντικελμενα πίσω ἀπὸ
τὴν καθηρέουσα. Κ' ἔτοι ἀνοίγεται λάκκος βρύσης
ἀνάμεσα ἐπιστήμη καὶ ζωὴ. Γενίκεψε το σὲ δλους,
καὶ θὰ καταλάβῃς γιατί ἔνανχυρζοντας στὴν Ἐλ-
λάδα μόνο τὴ μίμηση φέρουν. Παιδαγωγικὰ καὶ
κοινωνικὰ συστήματα καὶ μεταρρυθμίσεις, φιλολογία,
τέχνη—ΐδε 'Αθηναϊκὴ οἰκοδομικὴ καὶ Κηφισσώτι-
κες βίλλες—δλα ξένα, ποὺ προσπεκθοῦντα νὰ τὰ χώ-
τουν σὰν παλεῦκι στὸ φορτηγοῦ. Διαστυχῶς καὶ δῶ τ
ιδια ἐπωδός: guarda e passa.

Πολλοί λίγοι ἔχουν τὴν εὐτυχία νὰ μὴν πατήσουν καθόλου τὸ Πανεπιστήμιο μας. Αὗτοὶ εἰναι οἱ καλύτεροι καθηγητές μας τώρα, διὸ τρεῖς φιλόλογοι, οἱ γιατροί μας, μερικοὶ νέοι τῶν θετικῶν ἐπιστημῶν κι ἀλέργοι σφραγετὲ πλουσιόπαιδες πούμαθην πῶς νὰ κερδίζουν ἐπιστημονικά.

Μὰ σόλες αὐτές τις τάξεις τῶν νέων μάταια θὰ
ζητήσῃς τὸν ἀναμορφωτή. Οἱ περισσότεροι κατεβαί-
νουν στὴν Ἰλλαδὰ καὶ, κυττάζοντες πᾶς νὺν σκα-

κος, παχούτσικος, κοντούτσικος, καὶ μὲ τὸ κεφάλη
του ἔκεινο τὸ στρογγυλό, τὸ πλατή καὶ τὸ μεγάλο
ποὺ λές καὶ σπιθοβολοῦτε ἀπὸ τὸ περίσσιο τὸ πνέμι,
ὅσο κι ἀν τοῦρυπτε ὁ τίμιος διαγρός, γιατὶ φοβί-
ται τάχα μήπως καὶ περίσση γιὰ τοξρλατάνεο..

"Οσι μπῆκε, σᾶ νὰ φάρδυνε ἀκόμη τὸ πράσωπό του
ἀπὸ τὸ ζιθρέρρῳ τὸ γέλσιο, ποὺ κόκκινους πύργους ἔ-
κανε τὰ μάγουλά του, ἐνῶ ἀβλάκων τὸ στόμα του
ποτάμι ἀπὸ τὸ ἵνα τέρπτι του ἵσα μὲ τάλλο. "Αρ-
χισε νὰ μιλῇ δυντάτη, νὰ χωρτατέῃ καὶ νὰ παι· γι
φιλοσοφώντας.

— «Συφέρνει, συφέρνει, βροντοφώνητε, πού βγήκατε κ' οι δυό σας ἔτσι στὸ ταξίδι. Δὲ βλέπετε πόσο τῆς φέλεσσε ἀμέσως; Τὸ ταξίδι, φίλε μου, περὶ φρημο πρέμει γιὰ τὸν ἄρρωστο. Ἐπειτα, ὁ τόπος, ὁ θάλασσα, ὁ χέρας τῆς πατρίδας, ὁ συνθησιμένος μας, ὁ ἀγαπητόμενος μας, ποὺ σ' ἀρτόνε μέσα γεννηθήκαμεν, δλα, δλα βοηθοῦνε. Θὲ τὰ πάχεια πρίμα. Είστε καλῶς, καλῶς, ἄθρωπος. Καὶ τῆς κοπέλλας μας ἀπὸ δῶθέληση δὲν τῆς λείπει. Φτάνει κανεὶς νὰ δῃ τὰ μάτια τῆς καὶ τὸ καταλαβαίνει».

Ανάσταις ὑγεία, μόνο πού τὸν ἀκουγεὶς ή Κατι-
νούλα. Τὴλεγε δὲ γιατρός καὶ μόνο πού τὰκουγεὶς
ἀρρωστη, αἱ τὰ πίστεβις πῶς εἴτανε ή ἀλήθεια. Φρέ-

φαλάσσουν σὲ ἀνώτερα κοινωνικά ἀξιώματα, ἐπωφελοῦνται συνετέ τις ἑζωτερικές συνθήκες καὶ, ἀν τυχόν καὶ μερικοὶ ἔδειξαν στὴν ἀρχὴν κάποια ἀντιδραστικὴ δύναμη, ἀφομοιώνονται τέλος μὲ τὸ ἀχόρταγο περιβάλλον. Οἱ πρακτικοὶ, βιομήχανοι, μηχανουργοὶ ὄπυκτολόγοι κ. ἢ., κάνουν τὴν δουλειὰν τους, μᾶς δὲ εἰναι οἱ ἀνθρώποι ποὺ ζητῶμε. Ὡρελοῦνε μόνο ἴμμετως ἀναπτύσσοντας τὴν βιομηχανία τοῦ τόπου μας καὶ συγκεντρώνοντας τὸ κεφάλαιο σὲ λίγη χέρια με γχλώνουν τὴν ἐργατικὴν τάξην. Καὶ θέτανε διτοπο ν περιμείνης ἀπ' αὐτοὺς δράσην ἀντίθετη μὲ τὴν ψυχολογία τους. "Αλλοι πάλι, καλοὶ ἐπιστήμονες μένοντας στὸ στενό τους κύκλο, δὲν εἰναι γιὰ τὴν ζωὴν καὶ οἱ γιατροὶ μας πολεμῶντες ἀποτελεσματικὰ τὸ χάρο. Μὰ ἡ ἑθνικὴ σπείλα μας βγαίνει ὅξω ἀπὸ τὰ δρις τῆς δύναμής τους. Τὴν μεγάλην ἐλπίδα ἀλλοῦ θετὴν βρήξε. Πάρε ἔνα νέο μὲ ὄντερα, μὲ εὐγενικὴν φιλοδοξία, μὲ πόθο νὰ δράσῃ ἔνα νέο μὲ ζωήν. Τὸ πρῶτο βῆμα, μόλις ἰλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν σχολικὴν τανάλιξ εἰ·αι νὰ σπάσῃ τὴν γλωσσικὴν ψευτιά. "Ετοι πέρτε στὸν κύκλο τῶν δημοτικιστῶν. Τὸ μοναδικὸ δργαντοῦς, δὲ "Νουμάς", σκοπὸ του ἔχει τὴν γλώσσα. "Ωρισμένες κοινωνικὲς ιδέες, ἔνα σύστημα κοινωνικὸ μάταια θὲ ζητήσεις στὰ λόγια του. "Η κοινωνικὴ το ἐργασία εἶναι μόνο ἀνητική· χτυπάει ἀλύπητα καὶ βίχνει διπλερο φῶς στὰ χάλια μας, ὄντες κατὰ βάθος συντηρητικός, ἀριστοκράτης (κύττα π. χ. πώματαχειρίστηκε τὸ ἐργατικὸ ζήτημα, ἐπειδὴ τὸ ἐκμεταλλεύτηκε ἔνας Φαρδούλης). Δείχνει χτυπητο στὸ νέο τὴν προστυχία ποὺ βασιλεύει σόλες τις ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς. Κάποια κίνηση, κάποια δροσιθρίσκει μόνο στὴν Τέχνη. Ἐκεῖ (μόνο λίγες ἔξαιρέσεις, Ἐφταλιώτης μὲ προπάντων Φωτιαδῆς καὶ Καρκαβίτσας. Οἱ ἀλήθειες ποὺ εἶπαν ἀλλοι, δύπις Ρχμᾶς πρέπει νὰ ὑποχωρήσουν στὸ γλωσσικὸ σκοπὸ) ἔχουν ἀπιθώηγ δλες τις ἐλπίδες τους. Μεσσίας μας ποιητής. "Η νεανικὴ καὶ φιλόδοξη καρδιὰ σπρώχνει ται μοιραία στὴν Τέχνη ἢ σωστότερα στοὺς στίχους Ἐκεῖ βλέπει μόνο τὸ φῶς καὶ τὴν ἐλπίδα νὰ ίκανο ποιητὴν τὰ ὄντερά του. "Εμπρός του ἔνας δρόμος μονάχα ἀνοιχτός. Μιὰ φρικτὴ μονομέρεια ποὺ τοῦ στενεύει τὸν δρόζοντα καὶ τὸν ἐμποδίζει νὰ βρῇ τὸν ἔσω τό του. Στὸν κύκλο τῶν δημοτικιστῶν ἡ ἀτμοσφαῖρα γιορκάτη ἀπὸ στίχους, καὶ στίχους εύκολορφοι αστούς. Στὴν ἀρχὴ τὸν βοηθό καπως ἡ ἡλικία του καὶ γράφει. Στους στίχους του πνέει καποια ἀληθινὴ πνοή. Ἀμέσως τὸν ὑποστηρίζουν κριτικοὶ διύθραμβοι· ανέσ

σκο νερὸ τὲ κατάπινε τὰ λόγια τοῦ γιατροῦ. Δρο σιζότανε ἡ καρδιά της. Χαρούμενη τώρχ κι ἀφτὴ γαληνεμένη, φτυχισμένη, στὴ γυνωστὴ κλινικὴ της μὲ φίλους δλόγυρο της. Πρέπει νὰ τὰ καταστρέψου με τὰ σπιτάλια· πρέπει τοὺς ἀρρώστους νὰ τοὺς ἔχουμε σὲ σπίτια, νὰ τοὺς χτίσουμε μιὰ κάμαρα δι κή τους γιὰ τὸν καθένανε, πρέπει νὰ τοὺς δώσουμε γιατρὸ ποὺ νὰ είναι πάντα σμαρτούς, ποὺ νὰ είναι τοῦ σπιτιοῦ. Τί μᾶς τρομάζουνε τὰ ἔξοδα; Τί λο γαριάζουμε τὶς θυσίες; Νὰ μήν τὶς παλόνη δ νοῦ μας. Η ἀρρώστια ἔτσι θὰ πάψῃ· ἔτσι θίπολαψή τὴν ὑγεία του καθε λαὸς καὶ μὲ κάθε λαὸ ἡ ἀθρω πότητα ὅλη.

Ἐμελλε ἡ Κατινούλα στὴν Κλινικὴ, τὴν ἴδιαν μέρα, κερικκὴ, τρεῖς τοῦ Χριστοῦ, κάτι νὰ δοκιμάστη ποὺ τῆς ἤθε σχὲν ξαφνικὸς προβ. Βασισμὸς στὴν φτωχεία τὴν ὑπαρξή της. Φυνταστήτε! Καθηγεῖ δὲ ἀφέντη της στὸ τραπέζιόν της μαζί της καὶ φάγανε μαζί. Ἀπό τὸ πρώτι στὸ βράδυ, δὲν τὸ κούνηγε ἀπὸ πλάγι της δὲ ἀρέντης. Ζοῦσε μὲν τὸ παιδί του ἀκόμη πιὸ συντροφικὰ παρὰ στὸ Περίστη Βλογούσε τὴν ὥρα ἡ Κατινούλα ποὺ τονέ φωτίσε καὶ φύγανε. Ὑστερὶς ἀπὸ τὸ πρόγεμα, ἐπεσε, κοιμήθηκε γλυκὰ γλυκά, κι ὅταν ξύπνησε, εἶδε τὸν Ἀντρέα τοῦ ἔγραψε ἀντίκρυ την

είναι ἀκόμη καὶ μὲ τὴν μελέτην, τὴν θίλησην καὶ τὴν προτπάθειαν θὲ ἐλευθερωθῆ ἀπὸ τὴν ξενικὴν ἐπίδρασην. Μηδέτε στὴν φυχολογίαν τοῦ νεου. Τὴν ξενιτεύεντα μας ποὺ λαχταρίζει δόλοι, αὐτοὺς θὲ τὴν ξαναφέρει. «Νέματα τάχα δε Μεσσίας;» Πόργους χτίζει στὸ γιατλὸν καὶ γράφει. Παντοτινὴ καὶ μοναδικὴ μελέτη του οἱ ποιηταί. «Ετοι ὑπόσοθιδῶντας τὸ τεχνητὸ περιβάλλον προσπαθεῖς ἀσυνελόητα νὰ παρκτείνῃ τις ἀραιὲς στιγμὲς πραγματικῆς ἐμπνεύσεως καὶ μπλέκεται στὸ φοβερὸ δίχτυ. Ή ἐποχὴ ποὺ δέ νέος βλέπει τὸν κόσμο πίσω ἀπὸ μαγικὴ γυαλιά, ποὺ δόλος δέ οργανισμός του είναι λυρικὴ τονισμένος, πέτχε στὰ περασμένα. Τίποτα αὐθίρνυτο πιά. Ἀρχίζει καὶ ξυπνᾷ κάπως ἡ αὐτοπαρατήρηση, ἀλλὰ κι αὐτὴ ἀδύνατη γιατὶ προϋποθέτει τὴν σύγκριση μὲ κάτι τι πραγματικὰ ζωντανὸν καὶ μεγάλο. Μὰ συνήθως τὴν πνίγουν Ισχυρότερες ἐνάντιες δυνάμεις: ἡ κριτικὴ, ποὺ τὴν ἐμπνέει συνήθως τὸ ἔνστικτο τῆς αὐτοσυντηρήσεως μερικῶν γραφορίων, τὸ τεχνητὸ περιβάλλον πούφιλασε μὲ τὶς μονομερεῖς μελέτες, ἡ κοινωνικὴ συπίλα — ποὺ νὰ δοκιμάσῃ πιά τὴ δύναμη του; παντοῦ προστυχία καὶ σκοτείδιο — καὶ πιὸ πολὺ τέλερινα παλάτια του Μεσσίας! Τίποτα δὲ χτυπά γλυκύτερα καὶ εὐγενικώτερα ἢ πά τὴ λέξη Προηγή. Μὲ στὴν ἐσωτερικὴ αὐτὴν πάλη δίνει τὸ τελειωτικὸ γχίπημα ἡ μεγάλη εὐκολία τῆς φιλολογικῆς περιγραγῆς. Τὰ βυζαντινὰ ιδανικά σὲ ἡμερησία διάταξην. Ἀρκετή νάπλωση τὸ χέρι του στὸ περιβάλλον κ' ἡ φουχτα του θὲ γιαμώσῃ ἀπὸ ἡμοιοικατεληγέσεις. Λεξικὰ καὶ λαογραφικὲς μελέτες κρίθουν σωρὸ τὶς νέες λέξεις. Κι αὐτές ἔχουν τὴν πέρασή τους. Δὲν ὑποθοιθένει τὴν μελέτην τῆς δημοτικῆς μας; Κ' ἔτοι μεγχλώνει τὸ ψέμα ὅπως δέ βάθυττος στὰ λιμνοχρένα νερά. Κάποτε ἀκούγεται σλητρή φωνὴ ἀπ' ὅξως ἡ κι ἀπὸ κάποια ἡμέραντη γωνιά τῶν σωθικῶν του, ἡ αὐτοπαρατήρηση, ἡ αὐτοκριτικὴ ἀνυπαράζεται γιατὶ μιὰ στιγμὴ καὶ πάλι, μὰ δὲ κατογός της παίρνοντάς την γιὰ ἔχθρικό δικύονα τὴν πνίγει σὲ ὥκεανό μελάνης. Τώρα πιά είναι ἀργά. Βγάλε τὴν ρίζα τοῦ φυτοῦ ἀπὸ τὸ χῶμα της καὶ δέθωσε την στὸν καθηρὸν ἀέρα ὅπο θέλεις. Αὐτὴ πάντα ποθεῖ τὴ γῆ της καὶ γέρνοντας θὲ χωθῆ πάλι στὰ σκότω. Μὴν τοῦ ἀρπάζης τὸ ψέμα ἀπὸ τὰ μετατα του, γιατὶ θὲ παγώσῃ ἀπὸ τὴν τρομάρχη ἐνὸς ἀπάλιου κενοῦ. Δὲν πρόκειται πιά γιὰ τὸ Μεσσία μας, μόνο γιὰ ἔνα κομμάτι εὐτυχίας ἐνὸς ἀτελειομένου. «Πσως μου εἰπῆτε: επολλοὶ οἱ κλητοί, ἀλλ' ὄλιγοι οἱ ἐκλεκτοί».

στὸ τραπεζάκι, μπροστὰ στὸ παρχθυρό. Εἶχε ἀδειά-
σει δὲ φίλος τὴν βιβλίτζα του, κουβάλησε στῆς Κα-
τινούλας τὰ πολύτιμά του τὰ χαρτιά, τὴν πέννα του,
τὴν πεννοθήκη του, τὰ σπίρτα του, τὰ κουτιά του,
χίλια διυδὸς μχραφέτια, που τοῦ εἶται φαίνεται
ἀπαρίγνητα, καὶ δούλειος ἡτούχα. Ξακολουθών-
τας, μὲ τὸ ἔδιο γράψιμο, μὲ τὴν ἔδικτην διάθε-
σην, στὴ σελίδα καὶ στὴ λέξη διπου τέθησε στὸ Πα-
ρίσι, τὸ μεγάλο του τὸ βιβλίο για τὸ Σοφοκλῆ. Τῇς
ἄρεζε ὑπερβολικὰ τῆς κατηγόρηση, διταν τὸν ἔβλεπε νὰ
γυρίζῃ τὸ φύλλο. Τὸ ζῆτελε κι ἀφτός, τὴν κοιτάζει
μάλιστα, διταν τὸ γύριζε σὰ νὰ σημαίνει τὸ γύρε-
σμα στὴν παρουσία της· κι ἡ ματιά που τὸ συντρό-
φεις, κάποια συνέχεια που δὲν κάβεται. Τὸ γύρισε
λοιπὸ καὶ πάλε, έμα ξύπνησε, πιστανε τὶς κουβέν-
τες, τοὺς σερβίρανε τὸ φαγί, οὔτε στιγμὴ δὲ χασ-
μερήσανε τὰ γερά τὰ δόντια τῆς κοπέλλας, κι ἡ θερ-
μοκρασία 36° βράδι, 36° δὲ καὶ τὸ πρωτ, λοιπὸν δ-
πως καὶ φές. "Ιλα ρολόι.

Τὴν ἀδριανή, δειπτέρα, τέσσερεις τοῦ Χριστοῦ, ἀνέβηκε στὶς ἐννιά ὁ Σεβίλλας, νὰ τὴν πάνε στὴ σάλα τῆς χειρουργικῆς, νὰ τὴν ζετάσῃ. Εὔεινε ὁ Αντρέας στὴν καμερή της· καὶ κανονικά δὲ ἀθρωπός, ζπαράλλαγτα καθὼς καὶ πέρσι·, ἵνῳ τὴ χειρουργού-

Φυσικὰ τὰ γριτιανικά λόγια ισχύουν κάπως καὶ γιὰ τὴν Τέχνη. Ἐχει κι Αὔτὴ τοὺς κλητούς Της καὶ τραγικὸ παράξειγμα δὲ Κχριπύσης. Ἀλλὰ τὰ ἔτομα, ποὺ ἐνάφερα παρχπάνου, εἰναι αὐτόκλητοι ἢ σωστότερα παρείσαχροι. Λέγοντάς τους ποιητὰς ἐπειδὴν γράψουν στίχους, κάνει; τὸ ἕδιο λογικὸ λάθος, δηπως δταν πῆ; τὸ μπούμπουζα ἀηδόνι; ἐπειδὴν ἔχει φτερά. Χαρῆτε τὸ Μεσσίχ σας τώρα!

Μερικοί άπ' αύτή τὴν τάξη τῶν νέων ἔρχουνται στὴν Εὐρώπη ἀφοῦ τελειώσουν τὸ ἐλλ. πανεπιστήμιο. Ἡ στενὴ ἀντίληψη καὶ αἰσθηματικότητα τῶν γονιῶν τους φυσικά τὰς τοὺς στείλη ἐδὼ ἔξω παιδιά ἀκόμα, μήπως χαθούνται στὴ μεγαλη ζωὴ. "Ενας τέτοιος νέος ζων: αὐτὸς καὶ ἐλπιδοφόρος μοῦγγραφες ἀπὸ τὴν Ἐλλαδα: αὐτὸς ξέρω πῶς καλὰ καὶ ἀγικ θάταν νάρχομουνται ἔξω, μὴ ἐδὼ στὸ σπίτι μου μὲ περνήντες ἀκόμα γιὰ μωρὸ καὶ φοβούνται τὰς μὲ ἐμπιστευθῆνται στὸν ἑαυτὸ μου". "Ἐκλειπει τὰ 17 χρόνια καὶ βρίσκεται στὸ κριτικώτερο σημεῖο τῆς ξελίξεως του. Ἀπὸ τὴν μιὰ μερικὴ δ στενὸς διζοντας τῶν δημοτικεστῶν τὸν σπρώχνει στὴν Τέχνη, ἀπὸ τὴν ἄλλην ξαναμαστημένες καὶ ἀγώναντες πανεπιστημιακές θεωρίες τοῦ ἐνισχύουν τὴν μονορέτειν. Διδακτορικές ἔξετάσεις σὲ μᾶς θὰ πῆξεχερβάλωμα μυκλοῦ, χαντάκωμα ύγεινες καὶ στούπωμα τοῦ κεφαλιοῦ μὲ λεζεις λέξεις λέξεις. Κ' ἔτσι τὸν στέλνουν ἔξω πρὸς τελεοποίησην τῶν σπουδῶν του. Ἐδὼ βλέπει πῶς δὲν πρέπει νὰ παίρνωμε τὴν ζωὴ ῥωμανικώτερη ἀπὸ διτιαπάγματα εἶναι: πῶς τοὺς λόγους τοῦ Λιβίδη ή τοῦ Μιστρώτη καὶ τὰ περισσότερα στιχοπλευρικά λόγια μας δὲ χωρίζει χασμα κανένα — μιὰ βραχιαλικα μετάβαση ποὺ σχηματίζει κύκλο — πῶς δὲν ἔχαιρεσθη δυὸς τρεῖς, κανένας δὲν ἔχει: τὸ ἔνομα τοῦ ποιητή: «μὲ σκόρπιες ἀπὸ δῶ κι: ἀπὸ καὶ ἔξοικον μούμενες στιγμὲς ἔργο δὲ γίνεται: δι ποιητής πρέπει νὰ ξῆ δλοις, δλῶς διόλκυ μέσα στάγαπτημένα του πράγματα» πῶς η ποίηση μετριότητα δὲν ἔχεται: καὶ ντίλεταντισμὸς γιὰ ἀτομο ποὺ δὲν παίρνει τὴν ζωὴ γιὰ πατεχνίδι, θὰ πῆξερσυλλα: κι ἵσως ἀκόμα πετ τῆς Τέχνης τὸ εὐγενικὸ λουλούδι ἀνθίζει μόνο σὲ καρποφόρα γῆ. Θὰ αἰσθανθῇ τι θὰ πῆ ἐπιστήμη, ποιὲ ἡ ἄξια καθὲ μιᾶς στὴ ζωὴ, καὶ η μεγαλη ζωὴ μὲ τὴν πολυμέρεια τοῦ ἐνδιαφέροντος θὰ τὸν βοηθοῦστε βρίσκοντας τὸν ἑαυτὸ του, νὰ πατήσῃ στέρεα στὴ μάνα γῆ. Θὰ τὸν βοηθοῦσε, ἀν ἔρευνε ἀπὸ τὸν τόπο του ὅσο τὸ δυνατὸν λιγώτερο ἀμύλυντος. Καὶ τώρα μὲ τὴ σύγκριση ξεδιαλύνοντας τὸ ἐλλ. σκοτάδι βλέ-

σανε, πῆρε μιὰ διόρθωση κ' ἔσθησε τὰ λαθίκ, οὐας γιὰ νὰ σβήσῃ μέσα του καθεδυτικό λογισμό. Ἡ Κατινούλα βγῆκε σὲ λίγο, κόπιενη, φεγγυθολόσα, μὲ τὰ ζευγά της τὰ μάτια Δὲν τὴν εἶχε χλωροφρα- μίτει διατρόσ. Τῆς ἐγνεψε φιλικά δι Αντρέας κατ μπήκε στὴ σαλα, ένω πήγανε ξανά ἡ Κατινούλα στὴν κάμερή της.

Ο Σεβιλάς ξών κάτω, "Αυχ της κοίταξε τὴ φύσικα, μοιάζει πώς ταράχτηκε μοιάζει σὲ νὰ καταλήξει πιποταχαὶ ἡ Κατινούλα, μόνο ποὺ ἡ μπεστοσύνη της στὸ Σεβιλά καὶ στὸν Ἀντρέα τῆς ἔδινε τὴν πεποιθησην πώς ἔδωθὲ γειάνη καὶ γιὰ τοῦτο γελούσε. Δὲ γελούσε ὁ Σεβιλάς, τὰ μάγουλά του πεσμένα, καὶ κλεισμένο, συμμαχώμενο, σφιχτό, δὲν ἀβλάκωνε τὸ στόμα του πιὰ τὸ φαγό του τὸ πρόσωπο.

Πλευτα δύμας δινεταὶ μικροῖς καὶ ἡ φωνὴ του ἀντηχοῦσσε βαρὺς στὴν κάτασπερ, μαρμαρόστρωτη σάλα μὲ τὸ μεσικό της θεόρχτο τζέχι: ποὺ ἔπιανε ὅλο τὸν τοίχο.

— «Αχρεῖα, ἔλεισινή, κακορίζουν δουλειές. Κακή, κακή τὴν ἔχουμε, φίλε μου κύριε Ὁλπιέρη. Καλέ, τί χειρόρρημα! Μήτε λόγος. Ἡ σύριθρη της φαγωμένη ἀπὸ πάνω κι ἀπὸ κάτω. Να, πὲς πώς σύριθρη δὲν ἔχει. Κ' η φούσκη φυματιασμένη ἀπὸ

πει πῶ; θὰ μποροῦσε νὰ ἐργαστῇ στὴν πατρίδα του ἀποτελεσματικότερα. "Ολx τὲ βλέπει, μὰ εἶναι πιᾶ ἀργά. Τὸ φαρμάκι τοῦ πότισε ἔκει πέρα τὸν ὄργανισμό του τόσο, ώστε η δύναμη ποὺ τοῦ μένει εἶναι λίγη κι η δουλειά του μεγάλη. Γιατὶ πρέπει νὰ χίσῃ ἀπὸ τὸ Α. "Αν δὲν είναι πιλù δυνατή φύση, πράγμα δυσκολώτατο γιακά ἔνα νεοέλληνα. Θὰ χρειαστῇ αὐτὴ τὴ λίγη δύναμη γιὰ μιὰν ἀπαίσιαν ἰσωτερικὴν πάλη καὶ τρώγοντας τὸν ἔχυτό του θὰ κατατήσῃ νευραθενικός, ὑποκειμενιστής, σκεπτικιστής, ἀποσιόδοξος. "Ετοι κατάντησαν οἱ ἐπίδεις μας!

Διέν ξέρω μοῖρὰ τρχικώτερη νὰ βρεχείνῃ ἀπέναντι στὰ νεκυικά κεφάλια!

"Ο Σκληρός μᾶς προτείνει: ἔνα μέσο γιὰ νὰ πολεμήσωμε μιὰ τέτοια μοῖρα καὶ υπερνικῶντας τὸ μονομέρεια τοῦ δρίζοντός μας μὲ τὰ λυπηρὰ ἀποτελέσματά της, ποὺ ἀνάφερε παραπάνου, νὰ δώσωμε κίνηση, ζωὴ στὴν νεκρὴ χώρα. Τὰ λόγια του δὲν πρέπει νὰ περάσουν ἀπὸ μᾶς τούλαχιστον ἀπαρατήρητα. Γιατὶ οἱ θετικές του ίδεις ἀνατρέπουν τὶς δικές μας καὶ τὴ δράση μας τὴν ἀποδείχνει ούτοπιστική. "Ο, τι χτυπάμε καὶ διώκεις τὸ χτυπάμε μεῖς παίρνοντάς το γιὰ τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ, εἶναι: γι' αὐτὸν μία ἀπὸ τὶς σιβαριώτερες ἀλλὰ τὶς δευτερεύουσες αἰτίες, εἶναι ἀποτέλεσμα καὶ ο πύλεμός μας θὰ πάγιστα χελῶνα κ"ίσως εἶναι μάταιος, ἐν διώδε χτυπῆμα τὴν ἀρχικὴν αἰτία. Τὸ πολὺ πολὺ θέποχτήσωμε ἀκόμα καὶ ξλλούς ἀκαδημαϊκούς δπαδούς. Νὰ ἔτσι, μὲ λόγια δὲ θὰ κινήσωμε καὶ μὲ χρόνια πολλὰ ἀκόμα οὔτε μιὰ βίδη ἀπὸ τὴν ἐπίσημη μηχανὴ τοῦ κράτους. "Ανχγέννηση ποθεὶ δύως καὶ μεῖς, ἀλλὰ γι' αὐτὸν μόνο καὶ μόνο ἔνχεις δρόμος ὑπάρχει. Νὰ πάρωμε στὰ χέρια μας τὸ κοινωνικό ζήτημα διλόκληρο, ἢν δὲ μποροῦμε νὰ ἐργαστοῦμε ἐμεῖς οἱ ίδιοι χέμεσως, νὰ νοιώσωμε καὶ τὴν ἀνάγκη νὰ δώσωμε τὴν πρώτη ὅθηση πρὸ πάντων στοὺς νέους μας, νὰ μὴ μένωμε ἀδιάφοροι: σὲ καθεὶς κίνημα ποὺ τείνει τὸ ξέπινημα τῶν σκλαβῶν, κ"ίστοι ἐμμέσως; νὰ ὑποθοηθήσωμε τὴν πάλη τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Γιατὶ χωρὶς αὐτὲς θὰ βασιλεύῃ νέκρα. "Οχι μόνο ἀκεδημαϊκοὶ δπαδοί, μὰ τάξεις διλόκληρες χρειάζονται γιὰ νὰ μᾶς ὑψώσουν σὲ πολιτικὴ δύναμη. "Ενας τέτοιος ἀγῶνας θὰ μορφώῃ χαρακτῆρες φρνατικούς, θὰ συνταρακῇ τὰ κοινωνικά στρώματα, σκλαβούς καὶ δρχοντες, θὰ πισίη, θὰ ἐνθουσιάσῃ γιατὶ μὲ λόγια ἀπλεῖ θὰ πιάσῃς τὸ σφυγμὸ τοῦ ἀτόμου, τὸ συμφέροντού, καὶ οἱ λόγοι ποὺ κινοῦν τὴν κοινωνία εἶναι κυ-

κρη σὲ ἀκρη. Φυματίωση μάλιστα ποὺ ἀπλοχωρεῖ καὶ πάσι, φυματίωση ποὺ βούσκεται σὲ ἀδιέκοπτη-
νητη, στὴ φυσική τη; ξετύλιξη. Χαμπάρι δὲν ἔχω
πότο καιρὸ μπορεῖ νὰ βρασταῖη ἀφρωστο; σὲ τέτοια
κατάντια, ἐνα χρόνο, ἐξη μῆνες, ίσως καὶ πιὸ λίγο,
ἰσως πολὺ πιὸ λίγο. Γινεται περίρημα καὶ νὲ ἔχ-
πλωθοῦνε τὰ φύματα δέω ἀπὸ τὴ φεύσκα, νὲ πο-
λιερκήσουνε ~~ἔ~~χφνα δόλο τὸν ὄργανον, νὲ δρμήσουνε
στὸ νερῷ, στὴν ἕρο, στὸ στήθος, στὸ λαιμό, στὸ κε-
φάλι. Τὸ κορυλ μής γει τὰ τρίχα τέταρτα νερὸ εἶναι.
Δέν τὸ φυνταζεται κανεὶς τὶ ἔφυολα ποὺ κολυμποῦ-
νε τὰ διαβολεμένα τὰ φύματα παντοῦ μεριά. Νὰ
κλείσουνε οἱ πληγὲς μοναχές τους, ἀπίθυνο, κάμπο
σο ἀπίθυνο. Μὰ δὲ σᾶς λέω, μπορεῖ, μπορεῖ καὶ νὰ
γειάνῃ μπορεῖ τέπλοχώρεμα νὲ σταματήσῃ, μπορεῖ
τὰ φύματα νὰ πάψουνε. Ἀχρεία, φίλε μου, ἀχρεία
δουλειά, δύως κι ἀν είναι. Ο

— « Μά, γιατρέ μου, έτσι δὲ θὰ τὴν ἀφήσουμε;

Τὰ δυνατὰ καὶ τὰ δύνατα γὰρ δοκιμάζουμε. Κατί, κατί θὲ κάμετε, γιατρέ, χωρίς ἄλλο Ιω

φίως οικονομικού, όλικοι. · 'Απέφυγε ἐπίτηδες καθε
χριτική τοῦ βιβλίου, γιατὶ μόνος μηδεὶς σκοπός ἦταν
νὰ σᾶς κάμω καὶ τὸ προσέξετε καὶ νὰ κάνετε καὶ
τοὺς ἄλλους προσεκτικούς. 'Ανάφερε μόνο τὸν πρω-
τότυπη ἀντίληψή του γιὰ τὸ κεινωνικό μας πρόβλη-
μα, ἀρίνοντας τὸν ἔδιο νὰ μιλήσῃ δύο μοῦ τὸ ἐπέτρε-
πε δ χῶρος. 'Αλλὰ οἱ λίγες μοῦ γραμμὲς δὲν εἰσήγη-
τλησαν καθόλου τὸν πλοῦτο τοῦ ὀλιγόλογου βιβλίου.
Ἐξέτασε πρὸ πάντων τί μᾶς χωρίζει καὶ τί μᾶς
συνδέει μὲ τὸ Σκληρό, γιατὶ ἀποτελεῖται πρῶτα ἀπ'
ὅλα στοὺς δημοτικιστάς καὶ γιατὶ πρῶτα ἀπ' ὅλους
ἔμας ἐνδιαφέρουν τὰ λόγια του. 'Εχουμε ἐμπρός μας
ἔνα σοβαρό ἐπικριτὴ καὶ φίλο, ἔτοιμο νὰ κατεβῇ σὲ
συζήτηση μὲ κάθε ἔντιμο συζητητή. Καὶ σὲ μιὰ τέ-
τοιχ συζήτηση ἔχει καθήκον δ «Νουμας» νάνιζη
τὶς στήλες του. Γιατὶ ἔτοι θὰ χυθῇ στὸν κύκλο μας
μικρά νέα ζωή. Δικάζοντε τον καὶ θὰ σᾶς ἀναγκάσῃ ἢ
νὰ τὸν παρκάρεις ἢ νὰ τὸν πολεμήσετε. Περιμέ-
νω τὴ συζήτηση καὶ τότε θὰ μιλήσω ἀναλυτικώτερα
πολεμῶντας ἐν πρέπει νὰ πολεμηθῇ κατὶ καὶ ὑπο-
στηρίζοντας δ, τι πρέπει νὰ μείνη. Μὰ πρῶτα ἀπ'
ὅλα ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΤΟΝ.

Starnberg 18907

Α. ΝΤΕΛΟΣ

ΚΥΝΗΓΟΣ

'Ανδρα λάμπει τὸς Ἀθηνᾶς στὸν οὐρανὸν τὸν ἀστέροις καὶ νά του βγαίνει δὲ κυρηγός μὲν δίκαιον τοῦ χέρου.

Θὰ δεκατοσι δρεύναι
ως ἐκατὸν καὶ φέγγια,
ξυλόκοτες, περδίκια,
λαρούς μὲ πετραγήλια.

**Σκευή μὲς μέτη ἀλάθεψη τῇ μὲ γοργὴ ποθάζει
μπροστή τους τρέχει ψίχνωντας σὲ θάμνους καὶ θυμάδια.**

Πατοῦ ζητάσι περδίκια
ώς ἐκατὸ κι' ὡς χλίια,
ξυλόκοτες κι' δρυύνια,
λαγοὺς μὲ πετραχήλια.

*Στὸν τοῦχο τῶντες εἰσταν τρεῖς η μὰ κοντὰ στὴν ἄλλη,
μὰ ἀφτὸς διαλέγει καὶ ἀτ' τις τρεῖς φρονάει τὴν πιὸ μεγάλη.
Γία νὰ χωράει περδίκια
ώς ἐκατό καὶ ὡς χίλια,
ξυλόνιτες, δρεπάνια,
λαγοὶς μὲ πετραχήλια.*

*Γλυκοβραδίας ει τά ἄρχισεν νὰ κελαιδάσει τ' ἀηδόνι,
καὶ πλοω δὲ κυνηγὸς γυριάσει χωμένος μέσον στὴ σκηνὴν.*

λαδὴ τῷ τάραχτῷ στοχεῖσθαι. Πιὸν τὴν ῥάβδογραφίαν θέκουσατε, γιατὶ τὶς περίφημες ἀχτίδες; Εἰς, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἔσουντε τὶ ὄνομαν νὰ τὶς δώσουνε, μὴν ἔρονταις καθύπτονται τὶ τράχη εἶναι. Ο γέρος Ἡλίος ἔχει ἀκόμα κάμποσα νὰ μη; μάθη, κάμποσα μυστήρια νὰ μη; ξεσκεπτηρή. Καὶ Ἡλίος τὶ σημαίνει; Σημαίνει ζεσταπή καὶ ζωή. Ἀχτίδες, ἥλιος, ἥλεχτρασμός, δόλα τους ἔνα. Τὸ φῶς, ἡ ἀρχὴ τους· ἡ μάχη τους τὸ φῶς. Καὶ τὸ φῶς συφέρνει, συφέρνει φύσεα. Ὁταν ἔχουμε ἀξέχρωνα στο δίρμαχ, πιὸ συχνὰ στὸ πρόστιτο — γιατὶ ἐκεῖ ἔρχεται καὶ σοῦ φαλιαζεῖ — καμιὰ χρονικὴ φυμαριώδηση φλόγωση, κανένα λύκο, λούπους τουριπερουλάζους, που λένε, ἡ κανένα λύκωμα, μὲ τὴν ῥάβδογραφίαν, φίλε μου, τὸν ἐπιστρέβοντας μιὰ χρή καὶ τὸ πετακί σου γίνεται ὅμορφο καὶ γλιστρό, σὲ νὰ μὴν ἔωγκωθήσεις ποτέ του, σὲ νὰ μὴν τὸ πλάκωτε κακό. ἐπιειδὴ τόντις πολλὲς φορὲς μοιαζεῖ μὲ πλάκα. Μάλιστα. Μὲ δὲ λόγος φύνεται, εἶναι ἑώπετσος καὶ ῥάβδογραφέται ὅτο ἔχεις δοξεῖν. Ἀλλαζεῖς μὲ τὴν φύστικα ποὺ εἶναι δργανοκλειστό. Ἰστικά ἵστια δύμας ἡ φούσκα της, ἀνοιχτή. Ὅστε δυσκιητὴ γίνεται. Γνωρίζω ἕδω ἔνχν καὶ λέγω, ῥάβδογράρω. Ρωτοῦμε. Καιρὸς κιούλχες νὰ φραντίσουμε. ν

‘Αστραρτερά μιὰ σκιψῆ πέρκσε ἀπὸ τὸ νοῦ τοῦ